„ЗАСТАВА“ излази редовно: средом, петком и недељом на целом табаку а уторником на по табака.

ЦЕНА ЈЕ ОВА
за Аустро-Угарску
на целу годину . . . . . 14 ф. — н.
на по године . . . . . 7 ф. — н.
на четврт године . . . . . 3 ф. 50 н.
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 н.
За Србију (у злату)
на годину 32 дин. на пола године 16 дин. на четврт године 8 динара.

ЗАСТАВА.

ОГЛАСИ рачунају се по 6 новч. од сваке врсте овакве ситних слова, за жиг се плаћа по 30 новч. сваки пут.

ДОПИСИ шаљу се уредништву, а претплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ“ у Нови Сад.

НЕНАПЛАЋЕНА ПИСМА не примају се

РУКОПИСИ не враћају се натраг.

Поједини бројеви стају 10 новч.

лист целокупне српске народне слободоумне странке.

БРОЈ 158. У Новом Саду у уторак 11. октобра 1888. ГОДИНА XXIII.

САВЕЗ ОПОЗИЦИЈОНИХ СТРАНАКА У ТРОЈЕДНИЦИ.

Загреб 8. октобра.

Најугледнији људи наших опозицијоних странака раде живо на томе, да постигну споразум, управо савез, како би парламентарним путем војевали против данашњег стања.

Стање је доиста озбиљно, опозиција, овако раздељена у фракције и партије, не може да одоле оној сили, која се шири из владиних кругова. — Споразум ће се по своју прилици постићи, само се још пита у којој мери. Јер има у свима опозицијоним странкама људи који држе заједнички рад опозиције за немогућ.

Овде ради бољег разумевања примећујем, да се не ради на склапању опозицијоних странака, не ради се на томе да све опозицијоне странке приме један општи, заједнички програм, већ се ради, као што сам већ рекао на савезу разних опозицијоних странака, који би савез у првом реду био у томе, да опозицијоне странке обуставе међусобни раздор, да се не гложе између себе, већ да се споје у толико, како би заједничком снагом могли војевати против данашње владајуће странке.

Ово заиста није у ствари тако лако као што је на папиру, али нема сумње, да није немогуће и да ће се тај споразум моћи постићи. Ми га са своје стране искрено поздрављамо!

Овде налазимо за нужно, да донесемо главна места из данашњег чланка „Обзоровог“, који се односи на ту ствар. Тај се чланак зове: „Наша немоћ,“ и садржи у себи ово:

„Немоћ наше домовине лежи у нашем партајском и политичком растројству. Не верујемо, да међу нама може бити и само једнога, који то неби увидео; а кад тако, онда је ваљда оправдано питање: Морали то тако да буде, и има ли изгледа и наде, да се ти наши партајски односаји на боље окрену?

Што се владине, тако зване „народне странке“ тиче, ту немамо наде, да ће она према опозицији ударити путем политичке пристојности и парламентарне сношљивости. То је показао њезин са владом солидарни поступак на биралиштима, а тако и у сабору; неводимо дакле о њојзи рачуна. Но зар да наше опозицијоне фракције остану расцепкане, зар да међу нами нема додирних тачака, које би их могле бар у једној и то најглавнијој мисли спојити? у мисли, коју нам данашње стање и прилике наше домовине силно и у првом реду намећу.

„Странка права“ може зато остати на своме становишту: „државне самосталности и неодвисности Хрватске“, као што и међу нашима најбољим пријатељима има таквих, који не одступљују од начела адресе неодвисне странке, а има их опет, који мисле, да се могу задовољити програмом умерене саборске опозиције. По нашем мњењу за све те фракције опозиције треба да важе и постојеће околности, које су нам, хоћеш-нећеш, за сваки позитиван рад меродавне и које су нам створиле за све нас једнако обвезне законе и односаје. А може ли, сме ли нам бити равнодушно, како се они закони врше и како се створени државоправни односаји развијају?

Ми држимо, да је дужност свих опозиционих фракција, да сложно одбијају навале на узаконјени државоправни положај, да га чувају, да не допусте, да се погорша, већ да га сматрају подлогом наравнога напреднога развоја земље, а уз то, да сложно раде око таковог развоја аутономнога законарства, који ће омогућити и јачати одпорну снагу земље против познатим и сваки час јаснијим тежњама. Претворе ли се оне тежње у факта, а на том су путу, тада и програми странке права и неодвисне, и умерене опозиције, и самосталних и несамосталних Срба, и дивљака, тада велимо сви ти програми путовати ће у кош, који нема дна, а можда ће у тај кош путовати и многа нада људи, који данас подупиру грофа Хедерварија.

Покушајмо дакле, да се у истакнутој једној мисли споразумемо. Народ ће нам ту мисао као данас једино здраву и по њега спасоносну одобрити. Наша неслога крива је немоћи домовине, ту истину нека си свако запамти.“

Изгледи у Србији.

Београд 9. октобра.

Зима, која је наступила у купатилу Глајхенбергу, донела нам је краља Милана у Београд. Као што се предвиђало, дошле су с краљем Миланом и промене. За сад је само министар финансије, Мита Ракић, дао оставку и краљ је ту оставку уважио, а привремено водиће министарство финансија Чеда Мијатовић.

Ја сам вам већ писао у чему се састоји велики грех министра финансије. Он је својим уговорима и купом оштетио српску државу, и то ју је оштетио тако очигледно, да и слеп види шта је ту рађено. Но ово није први такав случај за ово последњих осам година у Србији. Главна кривица министра Ракића у томе је, што је он рекао отворено у министарској седници, да је краљ Милан знао за те његове операције и одобрио их је. То је одмах јављено краљу и зато је министар Ракић и пао.

Сви су изгледи да неће само на овом остати, но да ће краљ Милан и веће промене у министарству Христићевом предузети. Но за сад нема изгледа да ће брзо доћи радикална или либерална странка на владу, бар донде не, док се не спроведе развод брака између краља и краљице, јер ни радикали, а по своју прилици ни либерали неће пристати, да се под њиховом владавином та ствар спроведе. Зато ће министарство Христићево остати без сумње још неко време и покрпиће се са разним чиновницима и напредњацима.

Овде се управо смеју Гарашаниновој изјави, којом се он повлачи с политичног поља, али уједно хвали своју партију. Те партије управо и нема у народу. Има појединих чиновника, и неких чланова интелигенције, који се рачунају у напредњачку партију, али су ти људи вазда били готови да уђу у Христићево министарство, као што то учинише Ракић и Мијатовић.

Овде се сматра за велико зло, што је министарство финансија дошло ма и привремено у руке Чеде Мијатовића. Нема сумње да је Чеда Мијатовић најпоштенији у свој напредњачкој странци, он за себе неће грабити, али је Чеда Мијатовић показао, да није у практици никакав финансије, а при томе је несавестан и лакомислен, да му нема равног. Под њиме су се губили оригинални финансијски уговори, под њиме није скоро ништа завођено у књиге, но је Чеда држао све рачуне код себе на неким хартијицама, тако, да се напослетку није знало, ни колико је Србија дужна, ни коме је дужна ни кад стижу плаћања, те је под њим баш био кредит Србије до крајности пољуљан.

Унапред сигурно комбинирати: шта ће бити у Србији, то је немогуће. На жељу народа и на парламентарне прилике краљ Милан се не осврће ни најмање, то је он толико пути показао, и зато се може увек у Србији десити свашта, па и оно, што нико не очекује. Но као што рекох, за прво време ће краљ Милан удешавати ствари онако, како ће му најпре испасти за руком да спроведе свој развод брака, и зато је доста вероватно, да ће министарство Христићево остати још неко време. Но несигурно тврдити не може се ништа.

Политички преглед.

Између Турске и Француске беше недавно дошло до мале дипломатске завађевице. Када су се руски велики кнежеви Сергије и Павле искрцали код Бејрута, десило се између тамошњег управника француског конзулата и једног турског официра ово: Официр је командовао једним одељењем пешадије, која је била постројена у шпаливру с једне и с друге стране пута, којим су пролазили велики кнежеви. Француски конзуларни агенат, који је ишао у пуној гали на станицу, да овде заједно са својим друговима поздрави велике кнежеве, увидео је на један пут, да су му турски војници препречили пут. Ваздан је мољакао, док га један официр није пропустио, рекав му том приликом неколико увредљивих речи. Када је Али-паша, бејрутски валија и бивши посланик у Паризу, дознао шта се збило, изјавио је преко другога своје сажаљење француском дипломати, обећавши, да ће официра позвати на одговор. Ма да би се то могло сматрати као довољна сатисфакција, ипак је министар Гобле захтевао, да бејрутски валија оде у француски конзулат, да се онде формално извини. По цариградским вестима од 4-ог о. м., порта је због тога догађаја замолила француску владу за извину, што је и примљено. С тим је тај конфликат заглађен.

Кобан жупанијски закључак.

Познато ће бити читаоцима да овде у Угарској постоје два друштва, којих је циљ да шире у немађарске народности мађарску културу, т. ј. да шире мађарски језик, песму, обичаје у све оне крајеве где Словаци, Романи, Срби и друге немађарске народности живе. Да се то успешно може радити, нужно је било у првом реду новаца. Имућни појединци, разна друштва и општине притекоше новчаним приловима у помоћ. Но то је све мало било. Поједине општине нису се у оној мери одазивале у којој се очекивало. С тога је хтела сатмарска жупанија да пробије лед, да прокрчи пут, којим ће све остале жупаније поћи. Па шта је радила.

ЛИСТАК.

ШТА ЛИ БИ РАДИЛА?

(Сказка.)

Млада краљица спушташе полако бељца низ брдо, а за њом вђаше момче ње са љубимцем-соколом госпођиним на руци.

Кад уђоше на подножју брегу у кестенову шуму, замириса ваздух, са прастарог дрвећа поче да се тресе бели цветни прашак, а кроз овај тајанствени сумрак од грања и лишћа продираху сунчани зраци, те обасјаваху смеђу косу краљичину.

На студенцу у шибљу звиждаше кос своју обичну песму.

— Уморна сам, рече тихо краљица.

Услужно момче скочи са коња, да својој госпођи помогне да сјаше; кад му додирнише рамена мале краљичине руке у рукавицама од јеленске коже, љути ловачки коњ под краљицом од лепршања соколова, који се поплашио, скочи успропнице, а краљица, тихо цикнувши, паде у снажно наручје детићево. Дете је осећало за часак притисак нежних руку, осећаше јасно куцање срца њеног, његово чело дираху меки као свила праменови, њено топло дисање осећаше оно ни својим образима. Поцрвенео је до ушију, у слепим очима његовима удараше јако изнутра, спопаде га нека чудна тежња, да жену, што је држаше у наручју, пољуби у румена уста. Али одмах за тим спопаде га ужас са велеиздајних мисли му, па спусти вити стас из руку својих на траву.

Оде да ухвати коња и сокола, а кад дође натраг, затече своју госпођу, где седи на студенцу замишљено наслонивши главу на руку.

— Шта ли би она радила, да сам је био у уста пољубио? питаше момче сама себе, а у тај мах погледа га краљица ладним погледом из својих плавих очију, тако да му крв у образима нестаде.

— За цело би ме метнула на точак, мишљаше он.

Тице лепршаше узнемирено у шуми, кад се у једанпут чуше јасни звуци трубе, а скоро за тим приспе и пратња краљичина: бледа врховна дворкиња, гурави канцелар и сјајни витези.

Госпођа не одговараше ни на једно питање, скочи за тим на коња па стаде јурити испред њих према дворцу свом. Дугачка хаљина њена лепршала се за њом, а усне јој дрхтаху и као да казиваху гордост.

— Она би ме на точак ударила — рече момче и пође за краљицом.

Прошло је неколико година после тога, а млада краљица једанпут у лову вијаше једног великог белог јелена. У заношљивом шумском сумраку, тамо на студенцу стаде разјарена дивљач на браник према свом немилосрдном гонитељу, и поче подметати рогове под запенушена коња. Пратња нађе краљицу, где умире на коњу. Још јасним гласом вазда заповести канцелару, пружи руку врховној дворкињи, да је ова пољуби, а за тим заклопи за вавек своје лепе и горде очи.

Тада поубијаше све јелене у држави, а код студенца оног подигоше крст о мрамора.

Момче остави краљевски дворац — немаше ваше ту посла. Кад прође поред оног студенца, клече крај њега и изговори малу молитву за спас душе своје госпође, па онда се диже и оде путем у своју родовину.

Путем опет запита сама себе:

— Шта ли би она радила, да је био пољубио у уста?

* * *

У име божије и св. Ђорђа произведено је момче за витеза. Далеко тамо међу бреговима стајаше дворац предака му, у порушеним зидинама владала је грозна тишина.

Слике лепе и несрећне краљице нестајаше све више и више из памети витезове, и само је кад-кад помишљао на онај час на студенцу, где му је за тренут најлепша жена у земљи лежала у наручју.

— Да сам је био пољубио, би ме за то ударила на точак, јер беше горда, ладна и немилосрдна као ни једна жена на свету.

Временом сећаше се он свега догађаја само као ужасне опасности, којој је срећно умакао.

Једне ноћи — облаци прелазише преко бледа месеца, шибани пролетњим ветром — нађе витез са слугама својим на богате трговце из града, који вђаху са својом робом на вашар. Градски најамници не хтедоше сада друмарине платити, него показаше оклопницима зубе.

Око поноћи пође поворка од кола даље, а о грању једног великог храста обешени превијаху се слуге витеза-разбојника, који се опет са раздрусканом главом ваљаше на путу у копривама. Није он за живота ништа великог учинио ни у злу ни у добру, живот му беше без циља, није био славољубив, те се неће нико ни на оном свету на њега осврћати.

Без осећаја за радост и жалост, блудела је његова сенка по сивој безграничности поводећи се за неком снажном струјом.

Тако се намери на путу свом на некакав мегловит предмет, који се светлио као сребро. Тај предмет као да је имао људске црте и као да гледаше у сенку витезову плавим очима њему познатим. Сенка витезова се тргне из сањарија, те као да се поче сећати далеког земаљског света, ког сунце греје, и питање оно, нерешено питање опет му паде на памет.

Хтеде као да се отресе сна.

— Познај ме, госпођо!

— Ко ти је сиротом чело обранио, момче моје, чу се глас из даљине.

Ти си ме оставила, и ја сам се одао злу. Но ипак, пре него што нас судбина за увек растави, да ми одговориш на питање, које ме је целог века на земљи мучило. Госпођо, сећаш ли се још оног студенца?

У тајанственом шумском сумраку просипље дрвеће беле цветове на жену са мраморним лицем а са успламтелим срцем...

— Јесте, рече витез.

Краљица силази с коња, па се одмара за часак у наручју свога момчета.

Срце му поче јако куцати.

— Реци ми, краљице, шта ли би радила била, да те је твоје момче било пољубило у уста?

Сенка краљичина ћуташе за часак замишљено, а за тим рече тужним гласом:

За пољубац круну бих му дала...

Лака струја раздвоји сенке за увек, ове се удубише опет у своје снове и вђаху даље по непромерној сивој празнини.

С немачког.

Закључком својим упутила је све општине у својој жупанији, да морају на њих порезану своту постојећем друштву за ширење „културе“ давати. Али се нађе општина које уложише против овог закључка „протест“ и министар уништи тај закључак. Овим је главна жила друштву подсечена. Остављено је на вољу, истина не баш сасвим, појединим општинама. Одзив је врло слаб а сасвим строге мере нису се могле употребити. Она два друштва раде ипак, истина са врло слабим успехом, ал тек ипак са неким успехом.

Шта није ни једна жупанија узела то ево наша, у којој су Срби у претежној већини, учини. Наш жупан је мајстор велики. Зна се он свачем довити. Па онда што ти он људе добро познаје то ваљда у свету нема више. Познаје он све слабости којима су обдарени многи наши људи од утицаја, па ти уме тако рећи и најљућег лава укротити, да све пузи, руке диже и лице му као у икону гледи. Елем тај наш жупан употреби прилику и у оној свечаној седници, кад је држао велики говор о звачају светковине, отварања жупанијског дома у Бечкереку, између осталога рече, како је од вајкада у Мађара обичај да се у оваким приликама, кад се жупанијски дом подиже, у славу и да се овековечи тај дан, ствара што значајно и трајно па како је и он рад да тај благи обичај одржи. Он је вели много о том размишљао и мисли да ће овај дан овековечити ако се у овој свечаној седници донесе закључак да се у току кроз 10 година у свакој општини има основати мало-дечије забавиште. На ове речи као „урнебес“ захори се „елјен“! и живио! Мал нису од радости жупанијски кметови и други гости из коже искочили. Још је у тој седници наименовао одбор који ће прегледати штатут који је већ на ту цељ зготовљен. У тај одбор није ушао ни један Србин. По вечерњу знало се какав ће светац бити.

Па зар нисам имао право кад рекох да је наш жупан велики мајстор? Штатут је прегледан и усвојен. Па да видите како је то све „красно“ и смишљено удешено, да све мрави кроз тебе пролазе кад га читаш.

По том штатуту мора свака општина порезати на своје становништво онолику своту, односно проценат, колико се то у жупанијској седници кад се предрачун углављује, закључи. Тај новац има општина редовно шиљати у жупанију, где ће већ од жупана именовани одбор водити бригу да га на оснивање мало-дечијих забавишта употреби. Тај одбор подизаће забавишта тамо где он држи да је најнужније. Шиљаће учитељице-забавиље које он за најспособније пронађе; одређиваће шта ће се у том забавишту радити и у опште самостално ће управљати како за добро нађе.

Није ли ово баш красно и смишљено и удешено!? Рачуна се, да ће око 40.000 фор. годишње притицати на ту цељ. Ово је као што видите свота са којом се може шта учинити.

Е па шта треба сад општине да раде? У сваком месту има трезвенијих људи који знају куд то води и на шта се смера, па нека употребе сва законита и дозвољена средства и нека уложе „протест“ против тог закључка и штатута. Има ваљда још људи у општинама у којима није утрнула свест и који ће хтети и умети срчано свој глас подигнути против ове најезде жупанијске. Ако општине за нужно нађу, умеће оне и саме забавишта подизати.

Ал што овај кобни жупанијски закључак нада све гадним и неоправданим чини, јесте та тако рећи присилна мера, да општине ове жупаније, у којима су нарочито Срби на око узети, морају прилагати на цел која је против њих самих наперена; морају давати новац којим ће се на уштрб наше миле народности делати а у корист — помађаривања.

Ово ће бити као неки модерни харач, али наше општине боље нека предваре жупанију, те нека саме оснују чисто српска забавишта, која ће бити врло јаки бедем за очување наше народности. Да је то заиста тако, видеће се из значаја мало-дечијих забавишта о којему ћу говорити у идућем броју и онда ћу се и на овај кобни жупанијски закључак још једаред вратити.

„Садашњост.“

ДОПИСИ.

Ковиљ, 2. октобра. — Кад год ко напише што о каквој мани у нашег народа, свагда ће да заврши: позивајући свештенике и учитеље, а поред ових и све друге интелигентније чланове народа, да примером, али примером лепим, предњаче у народу, те да се тако искорењује друштвени порок и неваљалство. И они имају право. Ништа не поучава као жив пример, и тамо, где лепа примера од стране интелигенције нема, где интелигенција не само да лепим примером не предходи, него својим неваљалим владањем, даје повода и простом свету да се проневаљали.

Нека ваљна господа наша, у свом разметању радо се хвастају, како су они „први људи“ у селу, први, кад год хоће силом свог госпоства, да послуже своме себичлуку, а неће да помисле, да треба у добру да су први. Међу „првима“ први је дољ. ковиљски (шаначки) бележник Е. К.

Ево само последњи догађај овде у Дољ. Ковиљу да вам саопштим.

Од како је расписан стечај на дољ. ковиљску давно већ упражњену парохију, г. бележник нема никако мира. Једнако призива себи поједине црк. скупштинаре, те их части вином и цигарама и цигански на њих наваљује иштући, да му даду реч, да ће гласати за његовог брата поп Миту из Гардиноваца. Као и свуда, тако и код нас, неки обећаше а неки боме неће. Сити су њега, па ма какав да му је брат, они га се боје. Доста њих скупштинара додаше своју поштену реч на другу страну, па као поштени људи неће да је повуку. Триста чуда од г. бележника због тога! Многима прети, да ће им се љуто осветити ма у чему; а све противнике своје, па и оне, који пису црк. скупштинари, најгаднијим изразима што се не пишу, погрђује. Па не само то. Чак ни женскима нема пардона. Мера његове безобзирности превршила је сваку границу. Тако прошле недеље после подне искупило се повеће друштво у једној од овд. гостионица. У друштву беше и г. бележник. Пило се и певало до неко доба ноћи. Г. бележник је непрестано дизао здравице своме брату и будућем свешт. кандидату за овд. парохију и частио неке своје пришипетље, које не избивају скоро из биртије и обећавају г. бележнику, да ће гласати и радити за његовог брата. Г. бележник је хвалио и узносио своје мамелуке, а најгадније нападао све, који су му противници. Падало је ту израза свакојаких као киша. Кад пак у току даљег јадног му весеља, један од присутних општ. заклетника смеде у очи рећи г. бележнику: да му посао неваља, е, онда тек г. бележник круниса своје дело недело! А знате како? — Г. бележник измахну шаком, те што може, заклетника по образу. Кад овај хтеде, да му врати, два општ. служитеља (плајаша), две лоше слуге горег господара и општ. подвозник (форшпенција) прискочише, те заклетника стегоше, а г. бележник продужи своје гадно јунаштво, ћушајући права здрава заклетника. Кад се заклетник — човек чврст и снажан — оте од ових харамија, подвозник узе штап, те му разби главу. Сад се умешаше и др. људи, те једва гунгулу стишаше мало.

Г. бележник беше то вече тако неотесан, да чак и свог писара, који га умирити хтеде, избаци кроз врата напоље, опсовав му оца лоповскога.

Окружен својим „лајбгардистама“ (плајашима) и још неким мамелуцима, г. бележник је готово буну хтео начинити, јер је у поноћ неке своје комшије и пришипетље из постеље дизао и собом у биртију водио, и то све — против једног, једитог човека. О, да велика јунаштва! Неки су трчали чак и по месне полицаје, који, дао бог, не беху дома, него јамачно у другој којој биртији. Јер знате, наша општ. полиција свугде се може наћи, само тамо је нема, где господа пију и праве — шкандале.

Ово неколико редака написасмо с тога, што је заиста већ дотле дошло, да се ни с вечера не смете данас наћи ни у једној гостионици, где се г. бележник са својим „лајбгардистама“ налази, јер нисте сигурни да и ви нећете проћи као онај заклетник, само ако се и најмање противите г. бележнику. Општина плаћа своје служитеље, да у сеоској вући послужују, а ноћу стражу да чувају, — а они ноћ на ноћ прате свог „барона“ — како га један од њих зове — те га чувају, да му ко због његовог ружног владања, главу не разбије. Био то ко му драго, на кога г. „барон“ намигне, тога верне слуге, као два пса шчепају и гњаве, само да се њему додворе, та за бога, он је све и сва у општини. он је први човек од свих људи у месту.

Општ. кнез је рекао, да ће ствар ову изнети пред скупштину, да пита и госу и слуге, с каквим правом нападају на поштене људе и ваљане чланове општ. управе и претставништва. И треба да тражи рачуна и о томе, а и о многом другом чему. Обесном паши и арнаутском „барону“ треба једном у лице казати, да ако је он паша и Арнаут, да општина ова није пашалук и спахилук његов.

У име свију многобројних овд. најугледнијих становника, молимо слав. уредништво, да ово неколико редака у свој цењени лист „Заставу“ уврстити дати изволи.

Ожеговић.

Вести из места и са стране.

Селење у Америку. Из горског котара пишу ово: „Стара је истина, да су многи радници из овог горског котара обичавали сваке јесени отићи од куће већим делом у шуме и то славонске ил друге на рад и заслугу, па су се после 4—6 месеци вратили кући на своје господарство, донесав заслужени новац у припомоћ. То је био стари обичај. Ал у новије доба прохтело се и нашим људима, да иду у Америку. Амерички богаташи разнашали су пре неколико година, па разносе и сада кроз своје агенте по свој Европи мамљиву вест, да Америка још увек треба много радника и да радници тамо добивају велику плату (неколико форинти на дан). Вест та допрла је мало по мало и у овај наш горски предел, те је жали-бог и овде нашла одзива. Ето тако се је збило, да је ових задњих година хиљаде и хиљаде радника отишло у Америку, не само из котара чабарског, делничког и врбовског, него и из котара карловачког, (чрномаљског и метличког), јер запреке није било нити од цивилне, нити од војне, нити од духовне власти. У Америку одоше сами здрави и чили радници, из многих кућа по један, из неких по два, три, па и гдекоја жена оде, а код куће остало је, што је слабије. Зато куће, из којих одоше два, три члана, макар само један знатнији члан, не могу сада свој посао израдити. С тога овде многе куће видно назадују и пропадају. Имаде овде кућа, које пропадају и пропашће под дугом, што су им га чланови напртили за њихов путни трошак у Америку, а њихови старци, жене и деца остају и остаће тиме без куће и кућишта у беди и невољи. Имаде кућа, које су од једног или другог знанца добиле из Америке писмо, у ком овај проклиње час, када је отишао у Америку, те уједно заклиње сваког радника овде, нека нико не долази у Америку, јер многи радници не могу онде наћи стална рада и заслуге, већ се које-како повлаче онуда и страдају у беди и невољи. Имаде кућа, које су од свога знанца добиле из Америке писмо и тужну вест да им је тамо на жалост умр'о тај и тај укућанин, па да наши људи онде у опће нису тако здрави и чили као овде. Имаде кућа, које немају из Америке две три године никакова писма ни гласа, да ли су њихови отишли чланови тамо живи или мртви. Опажамо, да су се неки радници ипак одавле повратили, али су скроз незадовољни. Њихово приповедање о тамошњем раду, животу и заслузи, о тамошњој судбини наших толиких радника управо је тужно и горко приповедање. Ови, вративши се из Америке, сажаљују оне, који јоште кукавно бораве онде; ови кажу, да би се велик део наших радника хтео повратити, али да нема трошка за повратак до куће; кажу, да се неки број радника неће никад повратити овамо. Дакле у интересу нашег народа и домовине наше требало би доскочити томе одласку“. — Слажемо се с овим, али примећујемо, да нико од беса не иде у Америку, и да ће то исељавање престати тек онда, кад се поправе наше економске прилике.

Трошкови око путовања немачког цара у Беч и Рим изнеће око пола милијона форината. Цар је том приликом понео из Берлина ове ствари, да их разда на поклон: 80 дијаманских прстенова; 150 ордена, 50 игала за поше, 30 с дијамантима засејаних огрлица, 6 сабаља, 30 сатова, 100 дуванара и 20 ордена црног орла с дијамантима.

Становништво града Загреба. Већ прошле године прекорачио је број загребачкога становништва 40.000, па ако се узме, да је 1857. год. било у Загребу само 16.657 становника, 1869. год. 19.857, а 1880. год. 28.388, то се мора признати, да житељство града Загреба врло брзо расте.

„Леп“ предео. По званичним извештајима погинуо је од дивљих зверења и змија у Британској Индији 1886. године 24.841 човек. Од змија је погинуло 22.134 човека, од тигара 928, од курјака 222, од медведа 113, од леопарда 194, од елефаната 57, од хијена 24, а од других зверења шкорпија, шакала и т. д. 1169 људи. У истој години погинуло је од дивљих зверења и змија преко 58.000 комади марве, само се примећује, да је најмање марве погинуло од змија, дочим је људи погинуло од њих највише. Но ни људи нису зверињама и змијама остали дужни. У тој истој години убили су они преко 400.000 змија, а 22.000 дивљих зверења.

Трговина.

= **Нови Сад**, 10. (22.) октобра. Наша житна пијаца је јуче у недељу била јако посећена. Шенице и кукуруза веома много је довежено. Шеницу су и спекуланти и млинови пазарили, кукуружња је продаја на потрошњу ограничена; кукуруз спекуланти још не купују. Цене се сваком зрну одржале а шеници са 10 новч. и повисила. Са горњих пијаца стижу извештаји да је цена шеници истом се само одржала. Извоз у иноземство је јако ослабио те је промет на домаћу потрошњу ограничен. У нас је данас цена рани ова: Шеница 7 ф. 20—30 н. Наполица 5 ф. 60—70 н. Јечам 4 ф. 50 н. Зоб 4 ф. 40—50 н. Кукуруз некрљен нов 2 ф. 40—50 н. окрљен 3 ф. 60—80 н. све од 100 кгр.

На свима осталим пијацама нашим врло слабо продаје и промета.

Време ведро хладно. Вода у Дунаву у малом надолажењу.

*

Са **загребачке** пијаце извешћују од 7. (19.) октобра: Шеница банатска 8—8 ф. 50 н. Хрватска шеница 7—7 ф. 50 н. Јечам 5—5 ф. 50—6 ф. Кукуруз стари 6 ф. 25—6 ф. 75 н. Проја 5—5 ф. 50 н. Вика 6—6 ф. 50 н. Зоб 5 ф. 50—6 ф. Грашак 22—32 ф. Пасуљ 6—8 ф. Сочиво 18—36 ф. Кромпир 3—3 ф. 50 н. детелина 2 ф. 40—2 ф. 50 н. Ким 2 ф. 40—2 ф. 60 н. Сено 2 ф. 20—2 ф. 40 н. Све од 100 кгр. Месо говеђе 48—54 н. телеће 44—48 н. свињско свеже 50—56 н. јагњеће 28 н. Сланина сирова 60 н. сушена 70—80 н Маст свињска 80 н. Масло 1 ф. 40—1 ф. 60 н. Јаја 25—32 н. за 10 ком. Купус 1 ф. 75—3 ф. 100 главица. Лук црни 5 венаца — или 100 главица 35—60 н. Вино старо 12—18 ф. ново 10—12 ф. Шљивовица стара 40—60 ф. нова 35—45 ф. од 1 хектолитра.

*

У **Будимпешти** 9. (21.) октобра. Шеница слабо нуђена; воља за куповање ограничена; тенденција тиха; поврај 9000 м. ц. промета цена се једва одржала. Са осталим зрном слабо промета, цене без промене.

Плаћана шеница потиска 81.5 8 ф. 25 н. 81. 8 ф. 25 н. 80.5 8 ф. 15 н. 79.5 8 ф. 10 н. 79. 8 ф. 5 н. Бачка 78. и 77.5 7 ф. 85 н. Стонобеоградска 79.5 7 ф. 95 н. Све на три месеца. Раж 5 ф. 60 до 65 н. Зоб 5—5 ф. 20—30 н. Проја 5 ф. 12½ н. Све за готов новац.

Термини: Шеница за јесен 7 ф. 78—80 н. за пролеће шеница 8 ф. 60—62 н. Кукуруз за мајјуни 1889. г. 5 ф. 35—37 н. Зоб за пролеће 5 ф. 65—67 н. за јесен зоб 5—5 ф. 5 н.

Репица готова роба, плаћана трогодишња 2000 м. ц. по 14 ф. 500 м. ц. лањске по 14 ф. 50 н. нова репица 12—12 ф. 25 н.

*

Течај златног и сребрног новца на пешт. берзи од 10. октобра.

4% угарска златна рента — — —	101·60
5% „ папирна „ — — —	92·55
Дукати — — — — — — —	5·75
Наполеондори (20 франака) — — —	9·63
Немачке држ. марке — — — —	59·50

БРЗОЈАВИ „ЗАСТАВИ.“

(Стигли 10. октобра у вече.)

Будимпешта. Саборском одбору за откуп регала поднела је влада извештај о изгледима на приходе од порезе на точење и од пристојби од точења. Влада рачуна приходе од порезе на точење на 11.400.000, а од пристојби од точења на 1,434.044 фор.

Беч. „Фремденблат“ јавља: Као што нам са поуздане стране јављају, спрема се у најновије доба у западним руским губернијама за дочек многобројне војске, која ће се из унутрашњости Русије помаћи преме аустријској и пруској граници.

КЊИЖЕВНЕ ВЕСТИ.

Сад је баш изишао и може се добити

„ОРАО“

ВЕЛИКИ ИЛУСТРОВАНИ КАЛЕНДАР ЗА 1889. ГОДИНУ

уз сарадњу српских књижевника уређује

СТЕВАН В. ПОПОВИЋ.

Година петнаеста.

Цена 50 новчића или 1 динар.

Ко поручи најмање 25 ком. за готов новац, добија комад по 33 новч. Наручбине ваља упућивати **издавалац-штампарији А. Пајевића у Н. Сад.**

ТАКО ИСТО МОЖЕ СЕ ДОБИТИ

„ЦАРИЋ“

МАЛИ КАЛЕНДАР СА СЛИКАМА ЗА ПРОСТУ 1889. ГОДИНУ.

Цена је 20 новч. или 40 пара динарских. Препродавци добијају за готов новац комад по 12 новч.

РЕД ПЛОВИДБЕ

путничких пароброда од 3. октобра 1888. до даље наредбе.

Из НОВОГ САДА у СЛАНКАМЕН, ТИТЕЛ и ПОТИСКЕ ШТАЦИЈЕ: **средом, петком и недељом у 1¼ сата после подне.** (Прва лађа 5. октобра.)

Из НОВОГ САДА у ЗЕМУН-БЕОГРАД-ОРШАВУ: **средом, петком и недељом у 1¼ сата после подне.** (Прва лађа 5. октобра.)

Из НОВОГ САДА у БУДИМПЕШТУ: **понедељником, средом и суботом 12½ сати после подне.** (Прва лађа 3. октобра.)

У Новом Саду 2. октобра 1888.

АГЕНЦИЈА.

Ред пловидбе

помесног пароброда „Нимфе“, за време бербе почевши 2. (16.) септембра о. г.

ИЗ КАМЕНИЦЕ У НОВИ САД:
Пре подне: 5, 6, 8, и ¾10 сахата.
После подне: 1, ½3, 4, и ½7 сах.

ИЗ НОВОГ САДА У КАМЕНИЦУ:
Пре подне: ½6, 7, 9, и 11 сахата.
После подне: 2, 3, 5, и 7 сахата.

☛ Недељом и свецем после подне не иде по тарифи, него по потреби.

Повратне карте имају вредност само за тај дан, за који су извађене.

Каменица, 31. августа 1888.

Подузетништво.

ОГЛАСИ.

СТЕЧАЈ.

Усљед оставке учитељице Лепосаве Илић на вероисповедној школи у Беочину, отвара се поново надтјечај за исто звање.

Са истим звањем скопчана је годишња плата од 350 фор., слободним станом од две собе, кујном, комором и подрумом.

У дужност учитељице спада осим већ законом прописаних предмета и обучавање женског ручног рада. — Рок пријаве траје до 22. октобра.

У Беочину 6. октобра 1888.

Тоша Адамовић,
председник.

2—8

ПАРНА МАШИНА.

Упослована 10 коња стабилна парна машина са котлом, продаје се због повећања предузећа у месту при жељезници темешке мође за 1000 фор. а. вр. Упитати у администрацији „Заставе.“

5—6

Власник и издавалац Милица Томић рођ. Милетић. Одговорни уредник Јаша Томић. Српска штампарија дра Светозара Милетића.